

Laskagomba termesztése farönkön

A laskagombát hazánkban a hatvanas évek elején kezdték nagyobb mértékben termesztetni farönkön. Ezt a módszert több más ok mellett gazdaságtalansága miatt mára már teljesen kiszorították a mezőgazdasági melléktermékekben (elsősorban gabonaszalmán) történő intenzív termesztési módszerek. Háztáji keretek között, a hobbitermesztésben azonban még mindig a legegyszerűbb, legjobban bevált módszer, ezért kísérletező kedvű hobbitermesztőknek kipróbálásra ajánljuk.

Fajták:

Minden faj és fajta termeszthető faanyagon, amelynek a természetben is ez a tápanyaga. A hibrid fajtákat (HK-35, Korona 357, stb.) előnyösebbnek tartják.

Termesztésre alkalmas faanyagok:

Egészséges, más gombáktól mentes, nem reves, nem korhadt, nem túl régen (legfeljebb 2 hónappal korábban) döntött, ép, kellő nedvességtartalommal rendelkező (nem repedezett) fa a megfelelő. A legjobb eredményt az olyan fa adja, amit nyugalmi időszakában, vagyis lombhullástól rügyfakadásig vágtak ki. Akácán és fenyőn kívül minden lomblevelű fafaj megfelel.

Oltóanyag:

A legkönnyebben beszerezhető oltóanyag az intenzív termesztésben általánosan használt szemcsíra. A fertőzésmentes gombamicéliumot itt megfelelően előkészített gabonaszemek hordozzák. 1 liter szemcsíra 40-50 kg faanyag beoltására elegendő.

Nehezebben beszerezhető oltóanyag a pálcikacsíra. Ezt a csíragyártók külön megrendelésre készítik. A pálcikacsíra bükkfából készül, itt a micéliumot a pálcikák nem csak a felületükön hordozzák, hanem át is szövik azt. Egy rönk beoltásához legkevesebb 8 db pálcikát ajánlanak. Az irodalom említést tesz még a fűrészporcsíráról, ez azonban nálunk nem szerezhető be.

A gombacsírát mihamarabb használjuk fel, mivel még szakszerű tárolás mellett is korlátozott ideig használhatók. Felhasználásig hűtőben tároljuk. A pálcikacsíra kevésbé érzékeny, szobahőmérsékleten (20°C-on) akár több hetet is kibír. Ennek ellenére biztonságosabb hűtőszekrényben tárolni.

Oltás:

Közvetlenül oltás előtt a 15-30 cm átmérőjű, hosszabb rönköket 30-50 cm-es karikákra kell vágnunk. Ezután az átszövetés helyén 2-3 sor magas rakatokat készítünk úgy, hogy a vágásfelületekre, a rönkök közé, 0,5 cm vastagon a kezünkkel szétmorzsolts szemcsírát terítünk. A rakatokat földbe ásott vermekbe vagy pincében állíthatjuk fel. Az oltóverem feneke, vagy a pince talaja sima legyen. Ezt papírral vagy műanyag fóliával takarjuk, és erre szórjuk a gombacsírát, majd rakjuk rá a rakatok első sorát. Ha a rakatot pincében készítettük, perforált fóliával, ha földbe ásott veremben, akkor fóliával és földtakarással védjük a kiszáradástól és a napfénytől.

Takarás után a verem szélén készítsünk vízelvezető árkokat, nehogy az esővíz elöntse a belsejét. Pincében végzett átszövetésnél ügyeljünk, hogy a relatív légnedvesség megfelelő, kb. 80% legyen.

A rönköket olthatjuk bemetszéses és lemezoltásos módszerrel is. Bemetszéses oltási eljárás esetén a rönk közepét a rönk végével párhuzamosan, vastagságának kétharmadáig fűrészszel bevágjuk, és a bemetszéseket teletömjük csírával. Lemezes oltáskor a rönk végéből egy 3-4

cm vastag lapot lefűrészelve. Miután a csírákat 1 cm vastagon a rönk végére szórtuk, a lapot visszazegezzük. A rönk beoltott végére egy műanyag zacskót húzunk, és azt gumikarikákkal leszorítjuk. A bemetszéseket lezárhatjuk ragasztószalaggal, vagy rajzszögekkel odaerősített műanyag szalaggal, így védjük a fertőzésektől és kiszáradástól.

Ha pálcikacsírával oltjuk be a rönköt, akkor a pálcikának megfelelő méretű lyukat kell fúrni a rönk oldalán és a vágási felületen. A fúráshoz a pálcikánál 0,5-1 mm-el nagyobb átmérőjű fúrót használjunk. A furatokat spirálisan képezzük ki a rönkök oldalán. Miután a pálcikákat a lyukakba helyeztük, az oltás megtörtént. A rakatokat az előzőekben leírtak szerint készíthetjük.

A gyökértuskókat is beolthatjuk, a beoltott gyökértuskót takarjuk fóliával, és arra tegyünk földet. A földet tartsuk nedvesen.

Átszövetés:

15-25 °C-on az átszövetés 3-5 hónapig tart. A puhafák hamarabb átszövődnek, mint a keményfa rönkök.

Termőre fordítás, ápolás:

Tavaszi, nyári eleji oltás esetén augusztus végén, őszi vagy téli oltás esetén a rakatokat szétszedjük és a micéliummal átszótt, kifehéredett rönköket árnyékos, szélvédett helyen, pangó víztől és árvíztől mentes talajon, egymástól 20 cm-re a földbe süllyesztjük, úgy, hogy 1/3 részük kiálljon. Az átszövetett, helyben oltott rönkökről és tuskókról szintén lebontjuk a földtakarót és leszedjük a fóliát. A rönkök köré szórhatunk szalmát, hogy az eső ne verje fel a talajszemcséket a gomba lemezei közé.

A telep köré 40 cm magas szélvédő földsáncot vagy fóliakerítést húzhatunk. Ezzel párásabb levegőt biztosítunk és csökkentjük a rönkök vízvesztését. A rönkök körül a növényzetet ajánlatos meghagyni, ezzel is biztosítjuk a párás mikroklímát.

Száraz időjárás esetén a rönköket és környéküket ajánlatos öntözni, különösen, ha már fejlődőben vannak a termőtestek.

A hibrid laskák márciustól novemberig, főleg esős, hűvösebb időben teremnek. A laskagomba tenyészidejét meghosszabbíthatjuk, ha a rönköket használaton kívüli melegágyakban vagy fóliasátrakban helyezük el. A tavasszal beoltott rönkökön az első termőtestek - kedvező feltételek esetén - a beoltás évében, ősszel teremnek. Puhafán 3 évig, keményfán 5 évig terem a laskagomba, azután a faanyag szétesik. 100 kg faanyagból összesen 15-20 (25) kg gombát szedhetünk le, puhafáról mindig kevesebbet.

Ajánlott szakirodalom:

Szili István (1994): Gombatermesztés, Mezőgazda Kiadó

Jan Lelley (1999): A gombák gyógyító ereje, Mezőgazda Kiadó

Bartók István (1998): A laskagomba termesztése, Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó

Balázs Sándor (1973): Gombatermesztés, Mezőgazdasági Kiadó